

UNIVERSITATEA DE STAT DE MEDICINĂ ȘI FARMACIE
„NICOLAE TESTEMIȚANU” DIN REPUBLICA MOLDOVA

**Rezumatul activității
și a rezultatelor obținute în proiect
perioada 2020-2023**

Cifra proiectului 20.80009.8007.36

**„Abordarea interdisciplinară bioetico-socio-medicală a contingentului vulnerabil
de populație cu stare severă de sănătate și posibilitățile de reabilitare”**

Conducător de proiect
Ojovan Vitalie

UNIVERSITATEA DE STAT DE MEDICINĂ ȘI FARMACIE „NICOLAE TESTEMIȚANU” DIN REPUBLICA MOLDOVA

Proiectul a avut drept scop realizarea unui set de cunoștințe și oferirea acestora specialiștilor implicați în diverse activități cu categorii vulnerabile de populație cu un grad sever de deteriorare a stării de sănătate și aplicarea unor acțiuni în privința răspândirii cunoștințelor necesare persoanelor vulnerabile și populației. Obiectivele trasate s-au realizat în cadrul etapelor planificate. La etapele I și II au fost întreprinse investigații sociologice în câteva reprize la reprezentanții unor categorii de pacienți vulnerabili. Au fost selectate câteva grupuri relevante – pacienți geriatrici, pacienți minori cu diabet, pacienți minori concomitent fiind și deținuți, deținuți maturi cu afecțiuni severe ș.a. Studiile întreprinse sunt interdisciplinare și polidimensionale, fiind axate pe: persoane vulnerabile, grupuri de pacienți vulnerabili, contingentul medical, contingentul pedagogic, administrație, asistenți sociali, supraveghetori, factori de decizie (administrativă și legislativă) etc.

Se propun posibilități potrivite de reabilitare (bio-psiho-socială). Efectele s-au configurat pe dimensiunile: sănătății somatice și mintale; de educație și capacităților adecvate de comunicare; capacităților de cunoaștere de către personalul medical a principiilor de bază ale bioeticii și celor de comunicare cu pacienții vulnerabili; posibilităților de utilizare eficientă a abilităților de comunicare specifică și de aplicare a unor cunoștințe necesare cu activitatea în cadrul acestui contingent de persoane vulnerabile.

Caracterul interdisciplinar al proiectului a prevăzut includerea în activitate a unui cerc larg de specialiști în pediatrie, medicină internă, reabilitare, geriatrie, psihiatrie, psihologie, asistență socială, asistență și consiliere spirituală, sociologie, filosofie a medicinei și bioetică, care vor conlucra în realizarea abordării interdisciplinare a problemelor de sănătate a grupurilor vulnerabile studiate.

Realizările științifice ale proiectului au fost prezentate în cadrul lucrărilor a 4 conferințe științifice internaționale cu genericul „Sănătatea, Medicina și Bioetica în societatea contemporană: studii inter și pluridisciplinare” (organizate anual); seminarului științific internațional „Bioetica: teorii, instrumente, utilitate ce a avut loc în 2021 într-un program cu participare trilaterală: Chișinău – București – Cluj-Napoca; seminarului științific interinstituțional „Interdisciplinaritate în abordarea vulnerabilității” (Chișinău, 2020). Subiectele discutate au fost publicate în respectivele culegeri de materiale ale acestor foruri. În total au fost publicate 141 materiale științifice, inclusiv 2 monografii, 6 culegeri de materiale ale forurilor științifice organizate în cadrul proiectului, 16 articole în reviste științifice, 52 articole în culegeri științifice ale diferitor forurilor din țară ori peste hotare, 60 teze științifice, 2 îndrumare metodice. În cadrul proiectului au fost elaborate și susținute 2 teze de doctorat la specialitatea „etică și bioetică”. Concomitent anual s-au organizat treninguri, workshop-uri științifico-practice și lecții informative cu diferite contingente de angajați în deservirea pacienților vulnerabili. Au fost înaintate propuneri de completări ale unor Legi ale R. Moldova cu noțiuni și adaosuri de conținut privitor la vulnerabilitate.

Eficiența, constatată în rezultatul realizării prevederilor proiectului, reiese din: caracterul interdisciplinar; cercetarea pe suport etic/bioetic; obiectul de studiu (contingentul vulnerabil cu stare severă de sănătate). Conform impactului prevăzut al rezultatelor cercetărilor din proiect, sunt vizate 4 direcții de interes cu potențial de cercetare și aplicare practică: direcția cognitiv-teoretică; direcția praxiologico-aplicativă; direcția moral-spirituală; direcția economică. Rezultatele obținute au fost minuțios analizate, fiind recomandată valorificarea acestora în cadrul instituțiilor abilitate.

UNIVERSITATEA DE STAT DE MEDICINĂ ȘI FARMACIE „NICOLAE TESTEMIȚANU” DIN REPUBLICA MOLDOVA

The project aimed to create a set of knowledge and provide it to specialists involved in various activities with vulnerable categories of the population with a severe degree of health deterioration and to apply actions regarding the dissemination of the knowledge needed by vulnerable people and the population. The outlined objectives were achieved within the planned stages. Stages I and II involved sociological investigations conducted in multiple rounds among specific categories of vulnerable patients, such as geriatric patients, minors with diabetes, minor inmate patients, and mature inmates with severe conditions. The interdisciplinary and multidimensional studies focused on various stakeholders, including vulnerable individuals, groups of vulnerable patients, medical and pedagogical professionals, administrators, social workers, supervisors, and decision-makers (administrative and legislative) etc.

Suitable possibilities of rehabilitation (bio-psycho-social) have been proposed. The effects were assessed across various dimensions, including somatic and mental health, education, and the development of adequate communication skills among medical staff. This assessment considered the medical staff's knowledge of the basic principles of bioethics and communication with vulnerable patients, as well as opportunities for the effective use of specific communication skills and the application of necessary knowledge in their work with this vulnerable group of people.

The interdisciplinary nature of the project involved a broad range of specialists, including those in pediatrics, internal medicine, rehabilitation, geriatrics, psychiatry, psychology, social work, spiritual assistance and counseling, sociology, social philosophy, medicine, and bioethics. These experts collaborated to achieve an interdisciplinary approach to addressing the health problems of the vulnerable groups under study.

The scientific achievements of the project were presented at four international scientific conferences, each under the theme 'Health, Medicine, and Bioethics in Contemporary Society: Inter- and Multidisciplinary Studies' (organized annually). Additionally, the project contributed to the international scientific seminar 'Bioethics: Theories, Tools, Utility', held in 2021 with trilateral participation from Chisinau, Bucharest, and Cluj-Napoca, as well as the interinstitutional scientific seminar 'Interdisciplinarity in the Approach to Vulnerability' in Chisinau in 2020. The topics discussed at these events were published in their respective collections of materials.

In total, 141 scientific materials were published, including 2 monographs, 6 collections of materials from scientific forums organized within the project, 16 articles in scientific journals, 52 articles in scientific collections of various forums in the country or abroad, 60 scientific theses, and 2 methodical guidance. Within the project, 2 doctoral theses were developed and defended in the specialty "Ethics and Bioethics". Concurrently, annual training sessions, scientific-practical workshops, and informative lessons were organized for various groups of employees serving vulnerable patients. Furthermore, proposals were submitted for modifications to certain laws in the Republic of Moldova addressing vulnerability.

The efficiency, found in the result of the implementation of the project's provisions, emerges from the interdisciplinary character; ethical/bioethical research; and the object of study (the vulnerable contingent with severe health conditions). Based on the anticipated impact of the research outcomes, four targeted directions of interest with potential for both research and practical application have been identified: the cognitive-theoretical direction, the praxiological-applicative direction, the moral-spiritual direction, and the economic direction. The obtained results underwent thorough analysis, and it is recommended to apply them within the relevant institutions.